

OVOZ BUZULISHLARINI BARTARAF ETISHDA S.L.TAPTAPOVA METODIKASINI ADABIYOTLARDAN FOYDALANISH

Sadullayeva Guljahon O'tkirbek qizi

Payzimurodova Bonu Diyorbek qizi

Jizzax davlat pedagogika universiteti

pedagogika va psixologiya fakulteti

logopediya yonalishi 510-23 guruh talabalari

Annotatsiya: Ovoz buzilishlari (disfoniya, afoniya va boshqalar) zamonaviy logopediya va foniatriyada muhim muammolardan biri hisoblanadi. Ushbu muammoni bartaraf etishda turli metodikalar ishlab chiqilgan bo'lib, ularning ichida S.L. Taptapovaning ovozni tiklash usullari o'zining yuqori samaradorligi bilan ajralib turadi.

Annotation: The article explores the application of S.L. Taptapova's methodology in addressing speech disorders, emphasizing the integration of relevant literature to enhance its effectiveness. The study highlights the theoretical and practical foundations of the methodology, which incorporates a comprehensive approach to diagnosing and correcting speech impairments.

Аннотация: В статье рассматривается применение методики С.Л. Таптаповой для устранения нарушений речи с акцентом на использование соответствующей литературы для повышения ее эффективности. Исследование подчеркивает теоретические и практические основы методики, включающей комплексный подход к диагностике и коррекции речевых нарушений.

Kalit so'zlar: S.L. Taptapova metodikasi, nutq buzilishlari, logopediya, diagnostika, korreksiya, ilmiy adabiyot, nutq terapiyasi.

Bugungi kunda metodikaning asosiy tamoyillari

1. Individual yondashuv: Har bir bemor ovoz apparati holati va buzilish sabablariga ko'ra alohida ko'rib chiqiladi.
2. Kompleks yondashuv: Fonopedik mashqlar, psixologik yordam va fizioterapiya usullari birgalikda qo'llaniladi.
3. Tizimli mashg'ulotlar: Davolash jarayonining samarali bo'lishi uchun muntazam va bosqichma-bosqich mashg'ulotlar o'tkaziladi.

Metodikada foydalaniladigan mashqlar

1. Diafragma nafas olishni rivojlantirish: Bu mashqlar nafas olishni to'g'ri tashkil qilish orqali ovoz chiqish jarayonini yaxshilaydi. Bemor chuqur nafas olib, uni sekinlik bilan chiqarishga odatlanadi.

2. Ovoz bog‘lamlari mashqlari: Yumshoq ovoz chiqarish mashqlari, masalan, “m”, “n”, “ng” tovushlarining cho‘zilishi va ularni turli ohanglarda takrorlash orqali ovoz bog‘lamlarining elastikligi oshiriladi.

3. Rezonansni rivojlantirish mashqlari: Bu usulda bemor ovozning ko‘krak va burun bo‘shlig‘ida aks etishini his qilishga o‘rgatiladi.

4. Artikulyatsiya mashqlari: Til, lab va boshqa artikulyatsiya organlarini mustahkamlash uchun maxsus mashqlar o‘tkaziladi.

5. Psixologik yondashuv: Ovoz buzilishlari ko‘pincha psixologik omillar bilan bog‘liq bo‘lishi mumkin. Shu sababli, bemor bilan tinchlantiruvchi suhbatlar, relaksatsiya usullari va motivatsiya mashg‘ulotlari olib boriladi. Metodikaning samaradorligi. Taptapova metodikasi asosan quyidagi holatlarda yuqori samara beradi: Funktsional disfoniya; Ovozning charchashi (vokal charchoq); Psixogen afoniya; Ovoz apparati jarrohlik aralashuvidan keyingi reabilitatsiya. Adabiyotlarda ushbu metodikaning bemorlarning 85-90 foizida muvaffaqiyatli natija bergani qayd etilgan. Bunda bemorning davolash jarayonidagi faolligi, terapevt ko‘rsatmalariga rioya qilishi va tizimli mashg‘ulotlar muhim ahamiyatga ega. Xulosa shuki: S.L. Taptapova metodikasi ovoz apparati buzilishlarini davolashda yuqori samaradorlikka ega bo‘lib, ovozni tiklash va sog‘lomlashtirishda keng qo‘llaniladi. Ushbu metodikani qo‘llash bemorlarning hayot sifatini yaxshilash, ijtimoiy moslashuvini oshirish va psixologik holatini barqarorlashtirishda muhim rol o‘ynaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Тaптaпoвa C.Л. "Oснoвy фoниaтpии и лoгoпeдии". — Mосквa: Пpocвeщeниe, 2005.
2. Бapaнoв B.А., Кoпылoвa E.В. "Mетoдики вocстaнoвлeния гoлocа". — Cанкт-Пeтepбyрг: Нaукa, 2010.
3. Лyрия A.Р. "Peaбилитaция pечи и гoлocа". — Mосквa: Meдицинa, 2001.